

Nr 261.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i gällande bestämmelser om pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk; given Stockholms slott den 12 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva, att kungörelser angående ändrad lydelse i vissa delar av reglementena den 29 juni 1917 för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal, för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare samt för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal må av Kungl. Maj:t utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med bifogade förslag till kungörelser i sådant avseende.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

C. E. Svensson.

Förslag

till

Kungörelse

angående ändrad lydelse av §§ 5, 6, 13, 14 och 17 i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917.

Härigenom förordnas, att §§ 5, 6, 13, 14 och 17 i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917 skola — §§ 5 och 6 i nedan angivna delar — hava följande ändrade lydelse:

§ 5.

Såsom underlag för bestämmande av pensionsbelopp (pensionsunderlag) skall tjäna:

a) för *extra ordinarie tjänsteman vid statens trafikerade järnvägar med månadsavlönning*

66²/₃ procent av avlöningen för år;

b) för *tjänsteman vid statens järnvägsbyggnader*

66²/₃ procent av avlöningen för år, dock högst det belopp, som utgör pensionsunderlag för den ordinarie befattning, vilken enligt järnvägsstyrelsens beprövande närmast motsvarar tjänstemannens befattning;

c) för *befattningshavare* — — — timlönen.

§ 6.

Vid beräkning av avlöning enligt dessa bestämmelser skall läggas till grund:

för extra ordinarie tjänstemän av lägre grad med månadsavlönning den månadsavlönning, som jämlikt av järnvägsstyrelsen fastställda allmänna grunder är bestämd för den kategori av tjänstemän, var till vederbörande hör, med iakttagande att han alltid skall anses placerad å ortsgrupp A enligt de i 8 och 9 §§ i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk den 19 juni

1919 angivna grunder samt att övertidersättning o. d. härvid icke medräknas;

för befattningshavare — — — — dagavlöning.

För extra — — — — järnvägar.

§ 13.

Pension enligt § 10 a) utgår med belopp, som utgör det enligt § 12 beräknade procenttal, dock minst $66\frac{2}{3}$ % av medeltalet av de högsta pensionsunderlag, som varit för delägaren gällande under vart och ett av de senaste fem åren eller den kortare tid, han varit delägare i kassan. Dock skall pensionen utgå med hela detta medeltal, därest de förhållanden, som grundlagt rätten till pension, omöjliggöra för delägaren att vidare bidra till sin försörjning.

§ 14.

Pension enligt § 10 b) utgår med belopp, som utgör det enligt § 12 beräknade procenttal av medeltalet av de högsta pensionsunderlag, som varit för delägaren gällande under vart och ett av de senaste fem tjänståren. Dock skall pensionen utgå med minst $66\frac{2}{3}$ % av detta medeltal, därest de förhållanden, som grundlagt rätten till pension, omöjliggöra för delägaren att vidare bidra till sin försörjning.

§ 17.

Om den, som är berättigad till pension enligt detta reglemente, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i detta reglemente eller lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, räknas sistnämnda pension såsom del av den honom enligt detta reglemente tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

Förslag

till

Kungörelse

angående ändrad lydelse av § 17 i reglementet för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare den 29 juni 1917.

Härigenom förordnas, att § 17 i reglementet för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare den 29 juni 1917 skall hava följande lydelse:

Om den, som är berättigad till pension enligt detta reglemente, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i detta reglemente eller lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, räknas sistnämnda pension såsom del av den honom enligt detta reglemente tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

Förslag
till
Kungörelse

angående ändrad lydelse av §§ 1, 3, 4, 5, 7 och 17 i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917.

Härigenom förordnas, att §§ 1, 3, 4, 5, 7 och 17 i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917 skola — §§ 5 och 7 i nedan angivna delar — hava följande ändrade lydelse:

§ 1.

Statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal har till ändamål att, på sätt i detta reglemente närmare angives, bereda pension åt viss icke ordinarie personal vid statens vattenfallsverk.

§ 3.

Skyldig att inträda såsom delägare i pensionskassan är med den begränsning, som i § 4 stadgas, befattningshavare, som, utan att bekläda ordinarie befattning vid statens vattenfallsverk eller annat statens verk eller inrättning, innehar anställning vid statens vattenfallsverk såsom

- a) extra tjänsteman;
- b) extra ordinarie tjänsteman;
- c) drift- och underhållsarbetare med stadigvarande anställning.

§ 4.

Inträdet i pensionskassan räknas från och med den dag, då befattningshavare tillträtt sådan anställning, som i § 3 sägs, om han då fyllt 18 år, men eljest från och med den dag, då han uppnått nämnda ålder.

Befattningshavare, som vunnit inträde i pensionskassan, skall erhålla bevis om sitt delägarskap i densamma.

§ 5.

Såsom underlag för bestämmande av pensionsbelopp (pensionsunderlag) skall tjäna:

- a) för extra tjänsteman vid statens vattenfallsverk 2/3 av avlöningen för år;
- b) för extra ordinarie tjänsteman vid statens vattenfallsverk 2/3 av avlöningen för år, dock högst det belopp, som utgör pensionsunderlag för den ordinarie befattning, vilken enligt vattenfallsstyrelsens beprövande närmast motsvarar tjänstemannens befattning;
- c) för övriga — — — — — timlönen.
Vid beräkning — — — — — daglönen.

§ 7.

1. Delägare, som innehar anställning såsom extra tjänsteman vid statens vattenfallsverk, skall från och med den dag, då han fyller 30 år, erlägga en årsavgift av viss procent av för honom gällande pensionsunderlag. Denna avgift — — — — — 6,5 % därav.

2. Delägare, som innehar anställning såsom extra ordinarie tjänsteman vid statens vattenfallsverk, skall från och med tillträdet till sådan anställning erlägga en årsavgift av viss procent av för honom gällande pensionsunderlag. Denna avgift — — — — — mom. 1.

3. Delägare, som — — — — — 60.

4. För del — — — — — månad.

§ 17.

Om den, som är berättigad till pension enligt detta reglemente, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund

av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i detta reglemente eller lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, räknas sistnämnda pension såsom del av den honom enligt detta reglemente tillkommande pension, vilken alltså skall minska med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920, därvid skola gälla följande

Övergångsbestämmelser.

A. I fråga om delägare, som innehaft i § 5 omförmäld befattning före den 1 juli 1920 och som samma dag inträtt i pensionskassan, gälla följande bestämmelser:

1) *Arsavgiften* för befattningshavare, som avses i § 5 a) och b), beräknas enligt bestämmelserna i § 7, om tjänstemannens ålder den 1 juli 1920 är mindre än 35 år. Är sådan befattningshavares ålder 35—39 år, höjes den enligt dessa bestämmelser beräknade årsavgiften med 1 % av pensionsunderlaget, och är åldern mer än 39 år, höjes årsavgiften med 2 % av pensionsunderlaget.

Grundavgiften för befattningshavare med dag- eller timavlönning beräknas efter den timlön, som tillkommer honom den 1 juli 1920, och utgör den mångfald av denna timlön, som anges i nedanstående tabell:

Befattningshavares ålder den 1/7 1920.	Mångfald.
Mindre än 30 år	7
30—34 år	8
35—39 år	9
mer än 39 år	10

2) Vid bestämmande av *tilläggsavgift* räknas endast tjänstår, som intjänats efter den 1 juli 1920.

3) Vid bestämmande av statspension räknas alla de tjänstår, delägaren intjänat såsom innehavare av befattning, som i § 5 sägs, eller motsvarande befattning hos Trollhätte kanal- och vattenverk, Nya Trollhätte kanalbolag eller Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag. Vid bestäm-

mande av avgiftspension räknas endast tjänstår, som intjänats efter den 1 juli 1920, dock att avgiftspension för den, som vid sin pensionering uppnått den i § 10 c) stadgade levnadsålder eller räknar 35 tjänstår, icke må understiga den avgiftspension, som enligt § 12 motsvarar 10 tjänstår och medeltalet av den avlöning, efter vilken befattningshavarens avgift under de sista fem åren beräknats eller skolat beräknas, därest ifrågavarande reglemente varit gällande.

B. Arbetare, som är delägare i pensionskassan den 30 juni 1920 och som icke innehar sådan anställning, som i § 3 c) sägs, äger rätt att kvarstå som delägare i pensionskassan på förut gällande villkor, därest han till vederbörande befäl anmäler sin önskan därom före den 1 september 1920. Om han då icke gjort sådan anmälan, skall pensionskassan, för beredande åt honom av pension jämlikt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, till pensionsstyrelsen inbetala kapitalvärdet av de utav honom till pensionskassan erlagda avgifterna.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Svensson anförde:

Sedan 1917 års riksdag fattat sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 222, med förslag till bestämmelser angående rätt till pension för vissa å extra stat upptagna befattningshavare vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk samt inom riksdagen i ämnet väckta motioner, har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens berörda beslut den 29 juni 1917 utfärdat särskilda reglementena av den 29 juni 1917 för statens järnvägars, telegrafverkets och statens vattenfallsverks pensionskassar för pensionering av icke ordinarie personal, för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förräds- och linjearbetare samt för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av viss icke ordinarie personal. (sv. förf.-saml. nr 441, 442 och 443).

Enligt dessa bestämmelser omfattar pensioneringen följande icke ordinarie befattningshavare vid de tre nämnda kommunikationsverken, nämligen: vid statens järnvägar: extra ordinarie tjänsteman vid statens trafikerade järnvägar, fast anställd tjänsteman vid statens järnvägsbyggnader samt verkstads- och förrådsarbetare med stadigvarande anställning; vid telegrafverket: verkstads-, förråds- och linjearbetare med fast anställning; samt vid statens vattenfallsverk: extra tjänsteman vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning eller extra tjänsteman eller arbetare vid sådan avdelning av statens vattenfallsverk, vilken upptagits i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid nämnda verk.

Framställningar angående förbättring och utvidgning av pensioneringen av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk m. m.

Sedermera hava inkommit åtskilliga framställningar avseende dels förbättring av ifrågavarande pensionering, dels utvidgning av densamma att omfatta andra icke ordinarie befattningshavare, dels ock införande av familjepensionering för icke ordinarie personal.

Så har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 7 mars 1918 gjort framställning om införande i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal av ett stadgande, varigenom i reglementet avsedd befattningshavare, som övergått i statens järnvägars tjänst i samband med statens förvärvande av enskild järnväg, skulle få i pensionshänseende tillgodoräkna sig sin tjänstetid vid den enskilda järnvägen. Vattenfallsstyrelsen har i häröver infortrat yttrande hemställt om införande av en motsvarande bestämmelse i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal.

Vidare hava P. A. Månsson för statens järnvägars verkstadsarbetare, Oskar Jönson för marinens arbetare och J. G. Klarin för telegrafverkets verkstadspersonal i en till Kungl. Maj:t den 21 augusti 1919 ingiven skrift hemställt om vissa ändringar i oförmålda pensionsbestämmelser i vad de avse dag- och timavlönad personal vid statens järnvägar och telegrafverket, vilka ändringar huvudsakligen gå ut på höjning av statspensionen, sänkning av tjänstgöringstiden för erhållande av pension, tillgodoräknande av statens avgifter utan nuvarande inskränkningar vid beredande av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring för person, som varit delägare i förenämnda pensionskassor men ej åtnjuter pension därifrån, ändrade grunder för beräkning av pension för personal, som erhållit avsked till följd av olycksfall i tjänsten, samt av lagen om arbetstidens begränsning föranledd förändrad beräkning vid evalvering av daglön till timlön för beräkning av pension. Tillika har hemställts dels om anordnande av familjepensionering för ifrågavarande personal, dels ock, att en till sjöförsvarsdepartementet ingiven, i huvudsak liknande framställning angående

anordnande av tjänste- och familjepensionering för marinens arbetare måtte behandlas i samband med förevarande framställning. Därjämte hava bemälda personer i en särskild skrift hemställt, att de föreslagna pensionsförbättringarna måtte tillgodokomma jämväl sådan dag- och timavlönad personal, som kommit eller komme i åtnjutande av pension enligt nu gällande bestämmelser.

Slutligen har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 20 december 1919 hemställt om vissa ändringar i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal, varigenom rätt till pension skulle komma att utsträckas till ytterligare två grupper av icke ordinarie personal, nämligen banarbetare med stadigvarande anställning och omlastare med dylik anställning.

Sedan kommunikationsverkens lönekommitté med skrivelse den 29 januari 1920 överlämnat betänkande angående tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, har Kungl. Maj:t på min förut denna dag gjorda hemställen beslutat, att proposition i detta ämne skall avlätas till riksdagen. Vid denna proposition finnes fogat ett förslag till ny gemensam pensionslag för ordinarie tjänstemän vid ifrågavarande verk. Detta förslag, som är avfattat i huvudsaklig överensstämmelse med kommittéförslaget, är grundat på nya principer, i väsentliga delar avvikande från dem, som nu gälla för tjänstemannapensioneringen vid dessa verk.

*Departements-
chefen.*

Kommittén har i förenämnda betänkande ifrågasatt, huruvida ej, där est kommitténs förslag skulle vinna godkännande, gällande reglementen för kassor för pensionering av icke ordinarie personal vid telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk borde undergå revision för att bringas i närmare överensstämmelse med den nu ifrågasatta pensionslagen för de ordinarie tjänstemännen vid, bland annat, nämnda verk. De ändringar, som för detta ändamål behöva vidtagas i förenämnda tre pensionsreglementen, torde emellertid i allmänhet vara av sådan beskaffenhet, att ytterligare utredning påfordras, innan förslag kan framläggas i ämnet. Jag har förden skull för avsikt att inom den närmaste tiden tillstyrka Kungl. Maj:t att uppdraga åt kommunikationsverkens lönekommitté eller särskilda sakkunniga att verkställa berörda utredning samt avgiva förslag till nya pensionsbestämmelser för icke ordinarie personal vid kommunikationsverken m. m., och är det min förhoppning, att arbetet i denna del skall kunna bedrivas så, att förslag i ämnet kan föreläggas 1921 års riksdag.

Vid sådant förhållande torde icke heller här ovan onförmälda framställningar i fråga om pensionering av icke ordinarie personal böra nu gö-

ras till föremål för Kungl. Maj:ts prövning, utan torde desamma böra komma under omprövning vid ovan oinfrämällda utredning.

Emellertid hava såväl järnvägsstyrelsen i förenämnda skrivelse den 20 december 1919 som vattenfallsstyrelsen i skrivelse den 24 februari 1920 hemställt om ändring av sådana bestämmelser i pensionsreglementena för icke ordinarie personal, vilka bliva meningslösa eller motstridiga genom ikraftträdandet av det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverken eller, vad särskilt statens vattenfallsverk beträffar, genom de ändrade organisationsförhållanden, som äro avsedda och delvis redan beslutade att träda i kraft den 1 juli 1920. De härigenom påkallade ändringarna i dessa pensionsreglementen böra givetvis underställas innevarande riksdag.

Ehuru, såsom ovan antytts, de mera genomgripande förändringar i nyssnämnda pensionsreglementen, som avse att bringa desamma i överensstämmelse med den ifrågasatta pensionslagen, böra göras till föremål för särskild utredning, anser jag vidare av skäl, som längre fram skola anföras, att redan nu vissa smärre, av pensionsförslaget betingade jämkningar böra göras i reglementena.

Därjämte har vattenfallsstyrelsen i nyssnämnda skrivelse föreslagit viss omläggning av pensioneringssystemet för de arbetare vid statens vattenfallsverk, som icke äro anställda vid byggnadsavdelningen. Av skäl, som angivas i det följande, finner jag denna framställning böra föranleda, att motsvarande pensionsreglementes tillämplighet på arbetare vid statens vattenfallsverk i viss mån inskränkes och att förslag till härför erforderlig författningsändring jämväl underställes denna riksdag.

Ändringar i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal.

§ 1.

Området för ifrågavarande pensionsreglementes tillämplighet är begränsat genom den i § 1 av detsamma intagna bestämmelsen, att med statens vattenfallsverk i reglementet avses såväl sådana avdelningar av nämnda verk, vilka upptagits i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid samma verk, som även vattenfallsverkets byggnadsavdelning. Beträffande anledningen till den angivna formuleringen av ovannämnda stadgande må erinras, att de sakkunniga, som den 28 februari 1916 avgåvo förslag till ifrågavarande pensionsreglemente, ansågo, att från pensione-

ringen borde undantagas de tjänstemän i vattenfallsstyrelsen — samtliga anställda å extra stat — vilka icke äro anställda vid byggnadsavdelningen. Såsom skäl härför anförde de sakkunniga, att de ansett sig kunna utgå ifrån att det ej kunde dröja länge, innan vattenfallsstyrelsen komme på ordinarie stat och sålunda flertalet av dess ifrågavarande tjänstemän erhölle ordinarie anställning.

I proposition till innevarande riksdag, nr 45, har Kungl. Maj:t föreslagit omorganisation av vattenfallsstyrelsen och uppförande på ordinarie stat av en hel del befattningar vid densamma.

I förenämnda skrivelse den 24 februari 1920 har vattenfallsstyrelsen anfört följande: *Vattenfallsstyrelsen.*

»Om vattenfallsstyrelsen i enlighet med till innevarande riksdag avlåten proposition sättes på ordinarie stat, kommer det likväl att allt fortfarande vid densamma finnas anställda åtskilliga extra tjänstemän. Men det föreligger i så fall givetvis ingen anledning att därefter behandla dessa extra tjänstemän annorlunda i pensionshänseende än övriga extra tjänstemän vid statens vattenfallsverk. Ifrågavarande pensionsreglemente skulle även automatiskt hava blivit tillämpligt på samtliga extra tjänstemän vid vattenfallsstyrelsen, därest styrelsen hade upptagits såsom en särskild avdelning i det nu gällande avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens vattenfallsverk.

I detta avlöningsreglemente anges nämligen särskilt, för vilka avdelningar av vattenfallsverket det skall vara tillämpligt. Några motsvarande inskränkningar finnas emellertid icke angivna i det nya avlöningsreglementet för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. Men å andra sidan låter det sig av lätt insedda skäl icke göra att tillämpa pensionsreglementet i dess nuvarande lydelse, såsom om samtliga avdelningar av statens vattenfallsverk hade upptagits i sistnämnda avlöningsreglemente; det kommer nämligen även fortfarande att finnas vissa avdelningar helt och hållet på extra stat. Genom det förstnämnda avlöningsreglementets ersättande med det sistnämnda har således ovan angivna bestämmelser i förevarande pensionsreglemente blivit meningslösa, varför det är nödvändigt att låta dem undergå en omformulering.

I detta sammanhang tillåter sig vattenfallsstyrelsen framhålla, att det, sedan förslaget till ifrågavarande pensionsreglemente framlades, har tillkommit en ny grupp av extra tjänstemän, vilka med pensionsreglementets nuvarande lydelse icke kunna bliva delägare i pensionskassan. Vattenfallsstyrelsen syftar härmed på tjänstemännen vid de linjebyggnadsarbeten, vilka äro organiserade såsom en fristående, under den blivande överdirektören vid kraftverksbyrån sorterande avdelning, skild från de respektive kraftverkens lokala förvaltningsorgan. Dessa tjänstemän böra emellertid även beredas inträde i pensionskassan för icke ordinarie personal, enär de med avseende på anställningsvillkoren äro jämförliga med tjänstemännen vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, varmed förstås de under överingenjören vid byggnadsbyrån sorterande vatten- och husbyggnadsarbeten.

Vattenfallsstyrelsen anser sig således böra föreslå sådan omformulering av §§ 1 och 3 i förevarande pensionsreglemente, att detsamma bliver tillämpligt på alla extra tjänstemän vid statens vattenfallsverk oberoende av vid vilken avdelning de äro anställda.»

Ifrågavarande stycke i § 1 skulle enligt vattenfallsstyrelsens förslag erhålla följande lydelse: »Med statens vattenfallsverk avses i detta reglemente såväl samtliga till vattenfallsstyrelsen hörande byråer som samtliga under nämnda styrelse lydande förvaltningar och byggnadsföretag».

*Departement-
schefen.*

Vattenfallsstyrelsens uppförande på ordinarie stat torde, därest de gemensamma avlöningsbestämmelserna för kommunikationsverken ej samtidigt kommit till stånd, hava ägt rum på det sätt, att styrelsen upptagits såsom en särskild avdelning i gällande avlöningsreglemente för statens vattenfallsverk. Därigenom hade, såsom vattenfallsstyrelsen framhållit, pensionsreglementet för statens vattenfallsverks icke ordinarie personal automatiskt blivit tillämpligt på samtliga extra tjänstemän vid vattenfallsstyrelsen.

Då det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverken emellertid icke innehåller några hänvisningar till särskilda avdelningar av statens vattenfallsverk, är det tydligen nödvändigt att vidtaga en ändring av ifrågavarande paragraf. Detta synes mig enklast kunna ske sålunda, att andra stycket i samma paragraf får helt utgå. Det är nämligen själfallet, att med statens vattenfallsverk avses såväl samtliga till vattenfallsstyrelsen hörande byråer som samtliga under nämnda styrelse lydande förvaltningar och byggnadsföretag; och en definition på statens vattenfallsverk kan icke anses vara mer behöflig i pensionsreglementet för icke ordinarie personal än i det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverken, vilket jämväl innehåller stadganden rörande icke ordinarie befattningshavare. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att § 1 ändras på nyss angivet sätt. I § 3 av reglementet kommer att närmare angivas vilka befattningshavare, som äro skyldiga att inträda såsom delägare i pensionskassan.

§ 3.

Skyldighet att inträda som delägare i pensionskassan åligger för närvarande, med viss begränsning, befattningshavare, som innehar anställning såsom extra tjänsteman vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning eller extra tjänsteman eller arbetare vid sådan avdelning av statens vattenfallsverk, vilken upptagits i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid nämnda verk. Det är tydligt, att vad som ovan anförts rörande § 1 redan i och för sig motiverar en ändring jämväl av § 3.

I sin skrivelse den 24 februari 1920 har vattenfallsstyrelsen jämväl *Vattenfallsstyrelsen.* i vissa andra hänseenden ifrågasatt ändring av förevarande paragraf. Styrelsen har därvid anfört följande:

»De erfarenheter, som gjorts under den tid, pensionsreglementet varit i tillämpning, hava till fullo ådagalagt olämpligheten av att detsamma även gäller för arbetare vid statens vattenfallsverk. Utav dessa arbetare äro de vid byggnadsavdelningen anställda undantagna från denna form av pensionering, under det att skyldighet att inträda såsom delägare i pensionskassan föreligger för arbetarna vid sådana avdelningar av statens vattenfallsverk, som upptagits i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid nämnda verk, d. v. s. för arbetarna vid kanal- och kraftverken. Utav dessa arbetare är det endast en mindre del, som användes uteslutande för drift- och underhållsarbeten, under det att den större delen huvudsakligen användes för anläggningsarbeten. En fördelning på förhand av arbetarna mellan dessa olika slag av arbeten är emellertid, på grund av det växlande behovet av arbetare för det ena och det andra ändamålet, förenad med vissa svårigheter.

De anläggningsarbeten, som utföras genom kanal- och kraftverkens försorg, äro: anläggning av vägar, avloppsledningar, järnvägsspår, kajer m. m. för bostads- och industriområden, vissa bostadsbyggen, utförande av elektrisk utrustning i kraftstationer och transformatorstationer, vissa linjebyggnadsarbeten, anläggningar för torvtillverkning m. m.

Att antalet arbetare, som användas för drift- och underhållsarbeten, är jämförelsevis litet sammanhänger med den omständigheten, att vattenfallsstyrelsen från och med den 1 maj 1918 berett anställning sasom extra tjänstemän för vissa arbetare, vilkas arbete är av mera stadigvarande natur. Sålunda finnas numera vid kanal- och kraftverken extra tjänstemän med sysselsättningar såsom snickare, timmermän, smeder, järn- och metallarbetare, elektromontörer, hjälpmontörer, maskinistbiträden, eldare å bogserbåtar och lokomotiv, vakter av olika slag, smörjare och putsare m. fl. Dessa erhålla avlöning och dyrtidstillägg enligt samma regler, som gälla för övriga extra tjänstemän, under det att för arbetarna vid kanal- och kraftverken tillämpas samma därifrån avvikande grunder, som gälla för arbetarna vid byggnadsavdelningen.

Omsättningen bland arbetarna vid kanal- och kraftverken är, på grund av deras anställnings tillfälliga karaktär, synnerligen stor. Sålunda hava under pensionskassans båda första verksamhetsår 1918 och 1919 utav de arbetare, som äro delägare i pensionskassan, icke mindre än 170 avgått ur tjänsten, därav 12 på grund av dödsfall. Det må i detta sammanhang även framhållas, att arbetare ofta övergå från byggnadsavdelningen till kanal- eller kraftverk och vice versa.

Av det anförda framgår, att arbetarna vid kanal- och kraftverken äro, med hänsyn till anställningsförhållandena, i stort sett jämförliga med arbetarna vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning och vid statens järnvägsbyggnader. Av samma skäl, som motiverat de båda sistnämnda arbetargruppernas uteslutande från denna pensionering, är det således även synnerligen olämpligt att beträffande de förstnämnda arbetarna tillämpa ett pensioneringssystem, som förutsätter uppörd och redovisning av pensionsavgifter. Då man icke för framtiden kan förvänta någon minskad omsättning bland dessa arbetare, snarare tvärtom, måste nämligen detta pensioneringssystem bliva ytterst tungrott och draga dryga

administrationskostnader utan motsvarande nytta för det övervägande flertalet arbetare.

Vad nu är sagt beträffande arbetarna vid kanal- och kraftverken gäller givetvis i än högre grad i fråga om arbetarna vid ovannämnda fristående linjebyggnadsarbeten.

Det har även särskilt bland de arbetare, som uteslutande eller huvudsakligen syssla med anläggningsarbeten, förspotts ett ganska starkt missnöje över att behöva vara underkastade bestämmelserna i förevarande pensionsreglemente.

Av ovan anförda skäl anser vattenfallsstyrelsen det vara högst angeläget, att pensionsreglementet snarast ändras så, att från dess tillämpning undantagas samtliga arbetare vid statens vattenfallsverk. Vattenfallsstyrelsen anser sig så mycket hellre kunna framlägga förslag härom, som möjlighet numera finnes att ordna ifrågavarande arbetares pensionsfråga på annat sätt.

Kungl. Maj:t har nämligen den 8 november 1918, efter riksdagens hörande, utfärdat kungörelse med föreskrifter för pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Dessa föreskrifter, som icke förutsätta erläggande av pensionsavgifter, äro väl lämpade att gälla för samtliga arbetare vid statens vattenfallsverk och böra därför enligt vattenfallsstyrelsens mening ändras i denna riktning. Därvid bör emellertid iakttagas, att vid statens vattenfallsverk finnas förmän såväl i tjänstemannaställning som i arbetarställning, varför det blir nödvändigt att i dessa föreskrifter angiva, att det endast är det sistnämnda slaget av förmän, som avses.

Vid omformulering av pensionsreglementets § 3 är ytterligare en omständighet att beakta. I ändamål att åstadkomma större reda i anställnings- och avlöningsvillkoren för de extra tjänstemännen vid statens vattenfallsverk har vattenfallsstyrelsen nämligen för avsikt att från och med den 1 juli 1920 uppdelade dem i följande fyra grupper: tillfälliga tjänstemän, aspiranter, extra tjänstemän och extra ordinarie tjänstemän. De sistnämnda, vilka skola motsvara de fast anställda tjänstemännen vid statens järnvägsbyggnader, skola finnas anställda icke endast vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning utan även vid kanal- och kraftverken, vilka, såsom ovan framhallits, även hava att utföra anläggningsarbeten; för dessa arbeten kräves viss högre kvalificerad tjänstemannapersonal, som icke kan beredas ordinarie anställning. De extra tjänstemännen vid statens vattenfallsverk skola efter ovannämnda uppdelning motvara de extra ordinarie tjänstemännen vid statens järnvägar. Pensionsreglementet bör följaktligen vara tillämpligt på såväl extra som extra ordinarie tjänstemän men däremot icke på tillfälliga tjänstemän och aspiranter.»

Departementschefen.

Från den med ifrågavarande reglementen avsedda pensioneringen hava arbetarna vid såväl statens järnvägsbyggnader som statens vattenfallsverks byggnadsavdelning undantagits, beroende därpå, att dessa arbetare, såsom sysselsatta vid anläggningsarbeten, hava mindre fast anställning. Anläggningsarbetena vid dessa verk äro nämligen dels till sin omfattning beroende av de anslag, som därför anvisas, dels förlagda till växlande orter.

Av vattenfallsstyrelsens framställning framgår nu, att vid statens vattenfallsverk förekommande anläggningsarbeten utföras icke enbart

av byggnadsavdelningen. Denna avdelning handhar endast utförandet av kraftstationernas vatten- och husbyggnadstekniska delar, kanal- och farledsanläggningar samt sjö- och flodregleringar. Övriga anläggningsarbeten, vilka närmare angivas i ovan anförda utdrag ur vattenfallsstyrelsens skrivelse, utföras av kanal- och kraftverken samt av en särskild avdelning för vissa större linjebyggnadsarbeten. Av de vid kanal- och kraftverken anställda arbetarna användes större delen för anläggningsarbeten och endast en mindre del för drift- och underhållsarbeten; den för sistnämnda arbeten erforderliga personalen innehar i stor utsträckning tjänstemannaställning, dels ordinarie och dels extra.

Frågan om ändrat system för pensionering av de arbetare vid statens vattenfallsverk, som icke äro anställda vid byggnadsavdelningen, har visserligen intet direkt samband med de organisationsändringar, som äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1920. Det skulle därför kunna ifrågasättas att upptaga behandlingen av detta spörsmål först i samband med den av mig i det föregående omförmälda utredningen om mera omfattande ändringar i förevarande reglementen.

Av vattenfallsstyrelsen har emellertid i en mig tillställd promemoria framhållits de stora olägenheter, som ett dylikt uppskov skulle medföra, särskilt med avseende på anläggningsarbetarna, enär man därigenom bleve tvungen att allt fortfarande i pensionskassan bibehålla respektive nyintaga ett stort antal arbetare med helt tillfällig anställning, vilka snart komma att åter avgå ur tjänsten. Härigenom skulle vållas betydande tidspilan och kostnader för den för pensionskassan erforderliga vidlyftiga matrikelföringen av dessa delägare samt för uträkning, uppbörd och redovisning av motsvarande pensionsavgifter. Hela förfarandet måste även, enligt vad styrelsen framhåller, förefalla ifrågavarande arbetare själva tämligen meningslöst, då de äro medvetna om att de äro anställda endast för utförandet av en viss anläggning. Dessa olägenheter bliva, enligt vad vattenfallsstyrelsen meddelar, allt kännbarare snart sagt för varje dag, som går.

Styrelsen hemställer därför, att åtminstone den förändringen nu måtte vidtagas, att anläggningsarbetarna från och med den 1 juli 1920 undantagas från tillämpningen av statens vattenfallsverks pensionsreglemente för icke ordinarie personal, så att detsamma därefter, i vad det avser arbetare, endast kommer att gälla för drift- och underhållsarbetarna, samt att anläggningsarbetarnas pensionering måtte ordnas i enlighet med de föreskrifter, som meddelats genom kungörelsen den 8 november 1918 (sv. förf.-saml. nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning.

Arbetarna vid statens vattenfallsverk skulle sålunda, i likhet med vad i viss utsträckning redan nu sker, uppdelas i anläggningsarbetare samt drift- och underhållsarbetare. En sådan fördelning av arbetarna är enligt vattenfallsstyrelsens mening möjlig att genomföra, därvid givetvis bör förutsättas, att en drift- och underhållsarbetare tillfälligtvis kan sysselsättas med anläggningsarbeten och vice versa.

För att möjliggöra den av vattenfallsstyrelsen föreslagna ändringen av § 4 anser styrelsen det böra stadgas, att skyldighet att inträda såsom delägare i pensionskassan endast skall föreligga för drift- och underhållsarbetare med stadigvarande anställning; härmed skulle förstås sådana, som antagas för tillgodoseende av ett bestående behov av arbetskraft.

Då det måste anses oegentligt, att arbetare vid statens vattenfallsverk, som äro anställda för tillfälligt pågående anläggningsarbeten, skola behandlas olika i pensionshänseende därför, att de äro anställda vid olika avdelningar av vattenfallsverket, finner jag mig, med hänsyn till de av vattenfallsstyrelsen anförda skäl, kunna tillstyrka, att redan nu vidtages sådan ändring av reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal, att samtliga anläggningsarbetare undantagas från tillämpningen av detsamma. Däremot torde nämnda pensionsreglemente böra fortfarande tills vidare gälla för drift- och underhållsarbetare med stadigvarande anställning i avvidan på utredningen rörande mera genomgripande ändringar i samma reglemente. Vid sådant förhållande synes frågan om utvidgning av kungörelsen den 8 november 1918 till att omfatta ytterligare arbetargrupper vid statens vattenfallsverk jämväl kunna tillsvidare anstå. Jag anser mig emellertid redan nu böra uttala, att nämnda kungörelse bör ändras till att gälla för åtminstone samtliga anläggningsarbetare vid statens vattenfallsverk.

Då jag sålunda tillstyrker, att från pensionsreglementets tillämpning undantagas vissa arbetargrupper, förutsätter jag emellertid, att genom en särskild övergångsbestämmelse varje till dessa grupper hörande arbetare, som redan är delägare i pensionskassan, tillförsäkras rätt att kvarstå såsom delägare på förut gällande villkor, därest han därom uttrycker önskan före viss tidpunkt, som lämpligen kan bestämmas till den 1 september 1920. Om dylik arbetare icke vid nämnda tidpunkt anmält önskan att kvarstå i pensionskassan, bör pensionskassan, i analogi med vad som i § 16 av reglementet stadgas rörande entledigad delägare, för beredande åt honom av pension jämlikt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, till pensionsstyrelsen inbetala kapitalvärdet av de utav honom till pensionskassan erlagda avgifterna. Föreskrift härom bör jämväl inflyta i övergångsbestämmelserna.

Den av vattenfallsstyrelsen avsedda uppdelningen av de extra tjänstemännen i tillfälliga tjänstemän, aspiranter, extra tjänstemän och extra ordinarie tjänstemän motsvarar ungefär den fördelning, som redan tillämpas vid statens järnvägar, och är en praktisk åtgärd, som avser att bringa större reda i motsvarande tjänstemäns anställnings- och avlöningsförhållanden. Enligt vad jag inhämtat, är det angeläget, att denna omorganisation av den extra tjänstemannapersonalen kommer till stånd samtidigt med ikraftträdandet av den nya organisationen och de nya avlöningsbestämmelserna för de ordinarie tjänstemännen.

Jag tillstyrker därför sådan ändring av § 3, att skyldighet att inträda såsom delägare i pensionskassan skall, under de i första stycket av samma paragraf nu stadgade förbehåll, föreligga för befattningshavare med anställning vid statens vattenfallsverk såsom a) extra tjänsteman; b) extra ordinarie tjänsteman; c) drift- och underhållsarbetare med stadigvarande anställning.

§ 4.

I såväl statens järnvägars som telegrafverkets pensionsreglementen för icke ordinarie personal stadgas i § 4, att inträdet i pensionskassan räknas från och med den dag, då befattningshavaren tillträtt sådan anställning, som i § 3 sägs, om han då fyllt 18 år, men eljest från och med den dag, då han uppnått nämnda ålder.

Motsvarande stadgande i statens vattenfallsverks pensionsreglemente har däremot erhållit en mera komplicerad formulering, i det att där föreskrivits, att, med visst undantag, inträdet i kassan räknas från och med den dag, då befattningshavare under minst tolv hela kalendermånader innehåft i § 3 omförmäld befattning, om han då fyllt 18 år, men eljest från och med den dag, då han uppnått nämnda ålder. Anledningen till nämnda stadgande är, att vid statens vattenfallsverk, i motsats till förhållandet vid de båda andra verken, hittills icke existerat någon uppdelning av vare sig extra tjänstemän eller arbetare med hänsyn till anställningens större eller mindre varaktighet eller karaktär av provtjänstgöring.

Dessa förhållanden skulle nu, såsom i det föregående omförmäls, ändras genom inrättandet av befattningsgrupperna tillfälliga tjänstemän och aspiranter samt genom särskiljandet av drift- och underhållsarbetare med stadigvarande anställning från de mera tillfälligt anställda arbetarna. Med hänsyn härtill och då den nuvarande formuleringen av § 4 i vattenfallsverkets pensionsreglemente, enligt vad vattenfallsstyrelsen i skrivelsen den 24 februari 1920 meddelat, vid tillämpningen visat sig vara förenad med

åtskilliga olägenheter, tillstyrker jag, att § 4 i nyssnämnda reglemente, såsom vattenfallsstyrelsen föreslagit, erhåller samma lydelse som motsvarande paragraf i statens järnvägars och telegrafverkets pensionsreglementen. För befattningshavare, som under de närmaste tolv månaderna före de nya bestämmelsernas ikraftträdande den 1 juli 1920 tillträtt befattning av ifrågavarande slag, kommer givetvis inträdet i kassan att äga rum sistnämnda dag.

§ 5.

I § 5 av pensionsreglementet finnas intagna föreskrifter för bestämmandet av delägarnas pensionsunderlag.

*Vattenfalls-
styrelsen.*

Redan i skrivelse den 6 april 1918 gjorde vattenfallsstyrelsen framställning om ändring av § 5 i syfte att ersätta de detaljerade bestämmelserna angående storleken av högsta pensionsunderlagen för i nämnda paragraf uppräknade befattningshavare med ett mera allmänt avfattat stadgande. I nämnda skrivelse anförde vattenfallsstyrelsen bland annat följande:

»Det måste anses ganska olämpligt, att ifrågavarande reglemente innehåller detaljerade bestämmelser angående storleken av högsta pensionsunderlagen för de befattningshavare, som avses i § 5 b). Då dessa pensionsunderlag äro satta i ett visst förhållande till de för de ordinarie tjänstemännen gällande pensionsunderlagen, måste varje ändring av de sistnämnda förorsaka en särskild proposition till riksdagen om ändring av de här ifrågavarande pensionsunderlagen. Men härtill kommer, att det huvudsakliga antalet av de befattningshavare, som avses i § 5 b), äro sådana, som äro anställda för statens vattenfallsverks anläggningsarbeten, vilkas organisation det är helt och hållet överlämnat åt vattenfallsstyrelsen att bestämma. Det synes då vara mindre konsekvent att i ett av riksdagen fastställt pensionsreglemente låsa fast befattningarna inom denna av vattenfallsstyrelsen utformade organisation, varjämte ett sådant förfarande kan vålla svårigheter vid erforderliga ändringar i nämnda organisation.»

I skrivelsen den 24 februari 1920 anför vattenfallsstyrelsen ytterligare följande:

»Genom de redan beslutade organisationsförändringarna beträffande statens vattenfallsverks lokalförvaltningar och genom den föreslagna omorganisationen av vattenfallsstyrelsen tillkomma åtskilliga nya ordinarie befattningar. Härigenom komma de flesta av de i § 5 b) nämnda befattningar att ha motsvarighet på ordinarie stat; och borde de således egentligen hänföras till § 5 a), varigenom uppstår en motsägelse i paragrafens ordalydelse. Dessa omständigheter göra det ännu mera nödvändigt att få § 5 ändrad från och med den 1 juli 1920.»

Chefen för försäkringsinspektionen har i en med anledning av styrelsens förstnämnda framställning avgiven promemoria framhållit, att den ifrågasatta ändringen torde vara önskvärd, och att de sakkunniga för frågan om det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering i sitt betänkande den 3 november 1917 gjort ungefär samma förslag. Han ansåge de nuvarande momenten a) och b) i § 5 lämpligen kunna sammanslås till ett moment av följande lydelse:

Chefen för försäkringsinspektionen.

»a) för extra tjänsteman $\frac{2}{3}$ av avlöningen för år, dock högst det pensionsunderlag, som är bestämt för den ordinarie befattning, vilken enligt vattenfallsstyrelsens beprövande närmast motsvarar tjänstemannens befattning.»

De motsägelser, som § 5 kommer att innehålla genom inrättandet av nya ordinarie befattningar vid statens vattenfallsverk, utgöra i och för sig tillräcklig anledning till att nu företaga ändring av denna paragraf. I sammanhang härmed bör man givetvis avhjälpa den olikformighet och de övriga oegentligheter, som förorsakas genom bestämmandet av fixa pensionsunderlag för vissa uppräknade befattningar. För dessa ändamål böra åt ifrågavarande stadganden i § 5 givas en mera allmänt hållen formulering; dock synes den nuvarande indelningen i mom. a) och b) böra bibehållas, för att man skall slippa att göra ändringar i §§ 6, 9 och 15, vilka innehålla hänvisningar till de olika momenten i § 5.

Departementschefen.

Då § 5 a) i statens järnvägars pensionsreglemente avser extra ordinarie tjänstemän vid statens trafikerade järnvägar, bör samma stadgande i statens vattenfallsverks pensionsreglemente gälla de däremot svarande extra tjänstemännen vid statens vattenfallsverk. Då vidare § 5 b) i statens järnvägars pensionsreglemente avser fast anställda tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader, bör samma stadgande i statens vattenfallsverks pensionsreglemente gälla de däremot svarande extra ordinarie tjänstemännen vid statens vattenfallsverk.

Sålunda bör i § 5 a) föreskrivas, att pensionsunderlaget för extra tjänsteman skall utgöra $\frac{2}{3}$ av avlöningen för år; någon maximibegränsning erfordras icke här och är icke heller stadgad i statens järnvägars pensionsreglemente, enär avlöningen för ifrågavarande tjänstemän icke kan nå upp till avlöningen för motsvarande ordinarie tjänstemän.

Vidare bör i § 5 b) föreskrivas, att pensionsunderlaget för extra ordinarie tjänsteman skall utgöra $\frac{2}{3}$ av avlöningen för år, dock högst det pensionsunderlag, som är bestämt för den ordinarie befattning, vilken enligt vattenfallsstyrelsens beprövande närmast motsvarar tjänstemannens befattning.

Bestämmelserna i § 5 c), vilka endast avse arbetare, tarva ingen ändring i detta sammanhang.

§ 7.

I § 7 meddelas bestämmelser rörande beräkningen av pensionsavgifterna. I statens järnvägars pensionsreglemente avse i denna paragraf mom. 1 extra ordinarie tjänstemän vid statens trafikerade järnvägar och mom. 2 fast anställda tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader. I enlighet härmed och med hänsyn till de ovan angivna motsvarigheterna mellan icke ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar och statens vattenfallsverk bör § 7 i statens vattenfallsverks pensionsreglemente ändras så, att mom. 1 blir gällande för extra tjänstemän och mom. 2 för extra ordinarie tjänstemän.

§ 17.

I § 17 meddelas föreskrift om minskning av pension, som utgår enligt reglementet, för den händelse att pensionstagaren tillika är berättigad till pension på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i detta eller annat reglemente för kassa för pensionering av i statens tjänst anställd icke ordinarie personal. Med hänsyn till innehållet i § 12 av den förut denna dag riksdagens prövning underställda lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk bör nyssberörda föreskrift i § 17 så ändras, att förut antydd minskning av pension jämväl äger rum, om vederbörande är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning jämlikt stadgande i nämnda lag. Motsvarande ändring bör ske i § 17 i de statens järnvägar och telegrafverket avseende reglementen.

Övergångsbestämmelser.

Vid det nu gällande pensionsreglementet finnas fogade övergångsbestämmelser för befattningshavare, som voro anställda i tjänst före den 1 januari 1918, vilken dag reglementet trädde i kraft. I sammanhang med de i det föregående förordade ändringarna i reglementet, varigenom det skulle bliva tillämpligt på nya befattningar, torde övergångsbestämmelser böra utfärdas av i huvudsak samma lydelse som de vid reglementet fogade.

Enligt mom. 3) i de nu gällande övergångsbestämmelserna skola vid bestämmande av statspension räknas alla de tjänstår, delägaren intjänat

såsom innehavare av befattning, som i § 5 sägs, eller motsvarande befattning hos Nya Trollhätte kanalbolag eller Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag. Med befattningar, som i § 5 sägs, avses endast befattningar vid statens vattenfallsverk. Under tiden mellan statens övertagande av Nya Trollhätte kanalbolags egendom och inrättandet av statens vattenfallsverk existerade emellertid som en fristående statsinstitution Trollhätte kanal- och vattenverk. Härtill torde hänsyn böra tagas vid utfärdande av nu förevarande övergångsbestämmelser.

Vidare erfordras, såsom jag i det föregående framhållit, särskilda övergångsbestämmelser beträffande de arbetare, vilka redan äro delägare i pensionskassan men tillhöra sådana kategorier, som enligt mitt förslag skulle undantagas från pensionsreglementets tillämpning.

Ändringar i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal.

§ 5.

Järnvägsstyrelsen, som anbefallts att avgiva utlåtande över vattenfallsstyrelsens ovan omnämnda framställning den 6 april 1918 rörande ändring av § 5 i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för icke ordinarie personal, har i skrivelse den 4 maj 1918 framhållit, att de av vattenfallsstyrelsen anförda olägenheterna, som vore förenade med bestämmandet av fixa pensionsunderlag för vissa befattningshavare, även gjorde sig gällande i fråga om tjänstemännen vid statens järnvägsbyggnader. Med anledning härav har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att § 5 b) i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för icke ordinarie personal måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»för tjänsteman vid statens järnvägsbyggnader 70 procent av avlöningen för år, dock högst det belopp, som utgör högsta pension för den ordinarie befattning, vilken enligt järnvägsstyrelsens beprövande närmast motsvarar tjänstemannens befattning.»

I det föregående hava anförts de skäl, som tala för att § 5 b) i statens vattenfallsverks pensionsreglemente erhåller en mera allmänt hållen formulering. Motsvarande förhållanden föreligga jämväl beträffande tjänstemännen vid statens järnvägsbyggnader, vilkas organisering är överlämnad

Järnvägsstyrelsen den 4 maj 1918.

Departementschefen

åt järnvägsstyrelsen. Jag anser därför, att även § 5 b) i statens järnvägars pensionsreglemente nu bör ändras i den riktning, järnvägsstyrelsen i förevarande avseende föreslagit, därvid emellertid, med hänsyn till den föreslagna pensionslagen för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken, orden »högsta pension» böra utbytas mot »pensionsunderlag».

Emellertid bör enligt min mening redan nu göras en annan ändring i denna paragraf för att i fråga om pensionsunderlagens storlek bringa densamma i viss överensstämmelse med vad i nyssnämnda förslag till pensionslag stadgas härutinnan. Enligt detta förslag skall pensionsunderlaget utgöra två tredjedelar av slutlönen å billigaste ort inom vederbörande lönegrad, under det att jämlikt nu omhandlade § 5 i statens järnvägars pensionsreglemente pensionsunderlaget för såväl extra ordinarie tjänstemän vid statens trafikerade järnvägar med månadsavlöning som tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader blivit, i anslutning till vad som för närvarande gäller för ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar, bestämt till 70 procent av avlöningen för år. Då det måste anses oegentligt, att pensionsunderlaget procentuellt i förhållande till avlöningen är högre för icke ordinarie än för ordinarie personal, synes mig en ändring i berörda förhållande vara av behovet påkallad. Med hänsyn till den förhöjning i den extra personalens avlöning, som torde komma att äga rum i samband med ikraftträdandet den 1 juli 1920 av det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverkens tjänstemän, synes hinder ej möta, att förevarande ändring tillämpas även i fråga om äldre delägare i kassan.

Jag får alltså föreslå att i § 5 a) och b) liksom även i §§ 13 och 14 procenttalet 70 utbytes mot $66\frac{2}{3}$.

§ 6.

*Järnvägs-
styrelsen
den 20/12 1919.*

I sin förenämnda skrivelse den 20 december 1919 har järnvägsstyrelsen framlagt förslag till en författningsändring, som jämväl torde böra underställas denna riksdag. Styrelsen framhåller, att bestämmelserna i första stycket av § 6 i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal borde undergå en formell ändring med hänsyn till ikraftträdandet av det nya avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. Genom detta avlöningsreglemente har nämligen avlöningsformen »ersättning för bostad och bränsle», vilken ersättning enligt nu gällande avlöningsreglemente bestämts efter hyres- och bränslepriser å olika orter, blivit avskaffad, och i stället har den anordningen införts, att lönen utgår med vissa för olika ortsgrupper fastställda lönebelopp. I överensstämmelse

härmed anser styrelsen det alltså böra stadgas, att vederbörande skall anses placerad å ortsgrupp A, där lägsta lönen utgår.

Styrelsen har därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta, att första stycket av § 6 i ifrågavarande pensionsreglemente skall erhålla följande lydelse:

»för extra ordinarie tjänstemän av lägre grad med månadsavlöning den månadsavlöning, som jämlikt av järnvägsstyrelsen fastställda allmänna grunder är bestämd för den kategori av tjänstemän, vartill vederbörande hör, med iakttagande av att han alltid skall anses placerad å ortsgrupp A enligt de i 8 och 9 §§ i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk den 19 juni 1919 angivna grunder».

Då det synes nödvändigt, att ifrågavarande författningsrum erhåller en avfattning, som ansluter sig till det nya avlöningsreglementet för tjänstemän vid kommunikationsverken, vill jag tillstyrka järnvägsstyrelsens framställning.

*Departements-
chefen.*

§§ 13, 14 och 17.

Beträffande de erforderliga ändringarna av dessa paragrafer har jag yttrat mig i det föregående.

Ändring i reglementet för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare.

Jämväl beträffande detta reglemente erfordras en ändring av § 17 av den innebörd, jag tidigare angivit.

De av mig här ovan ifrågasatta författningsändringarna torde, i enlighet med vad i det föregående framhållits, böra träda i kraft samtidigt med det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverkens tjänstemän eller den 1 juli 1920.

Departementschefen uppläste härefter i enlighet med vad sålunda anförts inom civildepartementet utarbetade förslag till kungörelser

dels angående ändrad lydelse av §§ 5, 6, 13, 14 och 17 i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917,

dels angående ändrad lydelse av § 17 i reglementet för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linje-personal den 29 juni 1917,

dels angående ändrad lydelse av §§ 1, 3, 4, 5, 7 och 17 i reglementet för statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917;

och hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen medgiva, att kungörelser i ämnet finge av Kungl. Maj:t utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med de upprättade förslagen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Conr. Falkenberg.